

Do głównych aktów prawnych, które stanowią podstawy prawne pełnienia nadzoru podmiotu tworzącego nad podmiotem leczniczym, należy: ustawa o działalności leczniczej, ustawa Kodeks spółek handlowych oraz ustawa o finansach publicznych.

Sposób prowadzenia kontroli w pomiotach leczniczych określa rozporządzenie ministra zdrowia z 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania kontroli podmiotów leczniczych (od 1 stycznia 2013r.).

Podstawy prawne nadzoru właścicielskiego, w największym zakresie, zawiera ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2011r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887, Nr 174, poz. 1039, Nr 185, poz. 1092, z 2012r. poz.742). W art. 1 pkt 5 ustawa określa zasady sprawowania nadzoru nad wykonywaniem działalności leczniczej oraz podmiotami wykonującymi działalność leczniczą.

W art. 2 tejże ustawy w pkt 6 określony jest podmiot tworzący – scharakteryzowany, jako podmiot albo organ, który utworzył podmiot leczniczy w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej albo jednostki budżetowej.

Art. 4. Ustawy o działalności leczniczej określa, że podmiotami leczniczymi są również przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 i Nr 239, poz. 1593 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 459 i Nr 106, poz. 622) we wszelkich formach przewidzianych dla wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Oznacza to, że również spółki utworzone przez JST, które zostały powołane w celu prowadzenia działalności leczniczej, także podlegają rygorom tego przepisu.

W przypadku podmiotów leczniczych, które są przedsiębiorstwami – spółki prawa handlowego (spółka akcyjna i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością), nadzór właścicielski wynika dodatkowo także z przepisów Kodeksu spółek handlowych. Jednostka samorządu terytorialnego (JST), która jest podmiotem tworzącym dla podmiotu leczniczego, sprawuje nadzór nad nim nie bezpośrednio, ale za pomocą organu spółki, jakim jest rada nadzorcza, która jest obowiązkowa w spółce akcyjnej, natomiast w spółce z o.o. może funkcjonować rada nadzorcza, lub może być powołana komisja rewizyjna. Wspólnik może sobie, poprzez odpowiednie zapisy w umowie spółki, zawrzeć możliwość kontroli spółki bezpośrednio poprzez wspólnika. JST pełniąc funkcję Zgromadzenia Wspólników, może również sprawować nadzór poprzez możliwość kontroli spółki.

Możliwości nadzoru wynikają również z zapisów ustawy o finansach publicznych. Podmioty lecznicze, dla których JST jest podmiotem tworzącym, praktycznie w 100% są finansowane ze środków publicznych, jakimi są środki płatnika, którym jest Narodowy Fundusz Zdrowia.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania kontroli podmiotów leczniczych (Dz.U. z dnia 28 grudnia 2012 r.) określa szczegółowy sposób i tryb przeprowadzenia kontroli, w tym:

1. warunki i tryb:
 - a. przygotowania oraz prowadzenia czynności kontrolnych,
 - b. dokumentowania poszczególnych czynności kontrolnych,
 - c. sporządzania wystąpień pokontrolnych;
2. możliwości składania zastrzeżeń do ustaleń kontroli i ich rozpatrzenia;

3. wzory dokumentów obowiązujących przy przeprowadzaniu czynności kontrolnych.

Źródło: materiał powstał w ramach projektu "Innowacyjna i sprawna administracja" współfinansowanego ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a realizowanego przez Związek Powiatów Polskich; autor: Janusz Ałtachowicz